בית משפט השלום בבאר שבע

תא"ק 3022/09 מייליך אירנה נ' עיריית רהט
תא"ק 3024/09 מייליך אירנה נ' עיריית רהט
תא"ק 3023/09 מייליך אירינה נ' עיריית רהט

בפני כב' הרשם הבכיר יניב בוקר

המבקשת עיריית רהט

נגד

המשיבה אירנה מייליך

החלטה

הבקשות להארכת המועד

בפני 3 בקשות להארכת המועד להגשת בקשות לביטול פסקי דין שניתנו כנגד המבקשת, בהעדר הגנה, בתביעות כספיות שהוגשו כנגדה על ידי המשיבה.

כידוע, *"**המועדים** להגשת ערעור לפי תקנות 397 ו- 398, להגשת בקשת רשות לערער לפי תקנה 399, **לבקשת ביטול פסק דין שניתן על פי צד אחד לפי תקנה 201, או בסדר דין מקוצר לפי תקנה 214, קבועים כולם בחיקוק, ואין להאריכם ללא <u>טעם מיוחד</u>**, כאמור בסיפא של תקנה 528".* (י' זוסמן, **סדרי הדין האזרחי**, מהדורה שביעית, עמ' 889).

מהו, אם כן, "טעם מיוחד" הנדרש בעניינו?

כב' השו' ב' אוקון ניתח את המושג "טעם מיוחד" בהחלטתו בע"א 6842/00 **ידידיה נ' קסט**, פד"י נ"ה (2), 904, בעמ' 908:

*"**טעם מיוחד יוכר במקרה שבו סובלה הכוונה להגיש ערעור עקב אירועים שהינם מחוץ לשליטה הרגילה של בעל הדין**, כמו מוות או מחלה.*

בית משפט השלום בבאר שבע

תא"ק 3022/09 מיליך אירנה נ' עיריית רהט
תא"ק 3024/09 מיליך אירנה נ' עיריית רהט
תא"ק 3023/09 מיליך אירינה נ' עיריית רהט

טעם מיוחד קיים אף במקרה שבו התחולל אירוע שאינו צפוי מראש, ולא ניתן להיערך אליו מראש. *גם מצב דברים שבו טעה בעל הדין ביחס למצב המשפטי או העובדתי כלול בקטגוריה זו ובלבד שהטעות אינה טעות מובנת מאליה הניתנת לגילוי על ידי בדיקה שגרתית.*
אין מכירים כטעם מיוחד בתקלות שניתן להיערך להן מבעוד מועד, כמו קשיי הבנה או עומס עבודה.
אין נעתרים לבקשה המבוססת על טעות שאין לה הנמקה במובן זה שסדרי עבודה שגרתיים אמורים לגלותה.
שיקולים אלו כפופים תמיד גם לאינטרס הנגדי של יתר בעלי הדין ככל שאינטרס הסופיות של בעל הדין האחר הוא מובהק יותר, והסתמכותו על חלוף המועד ברורה יותר, כך יהיה מקום לדרושה שלטעם המיוחד אופי של העדר שליטה או של תקלה שאינה רגילה או צפויה". *(ההדגשה שלי – י.ב.).*

אולם, יש לזכור כי לא אחת הובעה הדעה בפסיקה כי טיבו של טעם מיוחד הנדרש בהליך בערכאה ראשונה שונה מטיבו של טעם הנדרש בהליך ערעורי.

"ה"טעם המיוחד" הנדרש לעניין הארכת מועד להגשת התנגדות אינו זהה ל"טעם המיוחד" שיידרש לצורך הארכת מועד להגשת ערעור. במקרה האחרון, כבר קיבל בעל הדין את יומו בבית המשפט, וכבר נמצא בגדרו של ההליך המשפטי, ועל כן יידרש להציג טעם משמעותי יותר ממי שמאחר להעלות הגנתו בפני הערכאה הדיונית הראשונה".
(בש"א (שלום עכ') 3163/06 **פרחי יוסף נ' ארזים גליל מוצר עץ בע"מ**, תקדין-שלום 2007 (2) 19945, 19946 (2007)).

ברם, בשני המקרים המדובר בטעם **מיוחד** הנושא אופי של העדר שליטה של בעל הדין באירועים שגרמו לאיחור.

בית משפט השלום בבאר שבע

תא"ק 3022/09 מיליך אירנה נ' עירייית רהט
תא"ק 3024/09 מיליך אירנה נ' עירייית רהט
תא"ק 3023/09 מיליך אירינה נ' עירייית רהט

שאלה זו של קיומו של טעם מיוחד כפופה למספר שיקולים שונים, המושכים, כווקטורים, במקרה שלפנינו, לכיוונים מנוגדים:

*"מקום שעוצמת הפגיעה בציפיות אלה היא פחותה, יהיה ניתן להכיר בטעות. כך, למשל, ניתנה הארכת מועד מקום שבו נתן בעל הדין הודעה לבעל הדין האחר ביחס לכוונתו להגיש עתירה לדיון נוסף. **ההודעה שללה את צפייתו של בעל הדין האחר להתגבשות "מעין חסינות" מפני המשך ההליכים** (בש"א 2108/99 עזבון המנוח סמואל נ' אוריאל). במקרים אחרים יגבר האינטרס של בעל הדין הטוענ על הציפייה משום שציפייה כזו לא התגבשה, למשל עקב טעות דומה של בעל הדין האחר (בש"פ 6292/00 חורי נ' מדינת ישראל. **לעתים חשיבות האינטרס של בעל הדין הטוענ תכתיב את התוצאה.**" (בש"א 6708/00 **אהרון נגד אהרון**, פ"ד נ"ד (4) 702).*

יש להזכיר בעניין זה גם את החלטתה של כב' השו' דורנר ברע"א 3588/00 **אלפונסו מכלוף נ' אברהם סעדיה**, דינים עליון 2000 (10) 34:

*"ככלל, נסיבות אישיות דוגמת אלו שהציג המבקש אינן עולות כדי "טעם מיוחד" המצדיק הארכת מועד על-פי תקנות סדרי-הדין. ואולם, בנסיבות המקרה שבפנינו - שבהן **מדובר בשיק שהוצא על סכום ניכר** וכאשר **המבקש טוען כי השיק זויף** - האיזון בין זכויות הצדדים מחייב להאריך את המועד להגשת התנגדות לביצוע השיק, וזאת על-מנת לאפשר בירור לגוף העניין של זכויות הצדדים על-פין." (ההדגשות שלי – י.ב.)*

וכן את הדברים הבאים מתוך ע"א 8547/96 **אברהם אלימלך נ' מנהל מרשם המקרקעין**, דינים עליון 1998 (9) 70:

*"ככלל, טעות או רשלנות של עורך דין או בעל דין לא הוכרו כסיבה להארכת מועד, **אולם טעות של עורך דין או בעל דין שגרמה לאיחור, ואפילו רשלנותם, אינן מונעות לחלוטין הארכת מועד, ובלבד שבעל דין אינו מסתפק בבקשה סתמית אלא מבאר בתצהירו כיצד קרתה התקלה** (ד"ר י. זוסמן, סדרי הדין האזרחי, מהדורה שביעית, ע"מ 889)." (ההדגשה שלי – י.ב.)*

בית משפט השלום בבאר שבע

תא"ק 3022/09 מיליך אירנה נ' עירייית רהט
תא"ק 3024/09 מיליך אירנה נ' עירייית רהט
תא"ק 3023/09 מיליך אירינה נ' עירייית רהט

בספרו, **סדרי הדין האזרחי**, בפרק הדן בעניין הארכת מועדים, מונה כב' השׂ' זוסמן גם את מידת האיחור כשיקול בין השיקולים שישקול בית המשפט בנוגע לטעם מיוחד הנוגע להארכת מועדים:

"כידוע, מייחס בית המשפט משקל למידת האיחור.... ככל שהאיחור גדל, מצבו של מבקש ההארכה קשה יותר" – *(שם, מהדורה שביעית, עמ' 897).*

תמונת השיקולים הכוללת לקיומו של טעם מיוחד להארכת מועד להגשת בקשה זו לביטול פסק הדין היא, אם כן, זו (מבלי להתחייב לרשימה סגורה של שיקולים):

מידת "חוסר השליטה" של בעל הדין באירועים;

מידת יכולתו להיערך לתקלה מראש;

מידת צפייתו של בעל הדין שכנגד ל"מעין חסינות" מפני המשך ההליכים;

חשיבות האינטרס של בעל הדין (ובכלל זה סכום התביעה);

מידת ההנמקה ו/או הפירוט אודות אופן התרחשות התקלה;

מידת האיחור והמשקל שיש לייחס לו.

אציין כי בבקשותיה, התייחסה המבקשת באופן **לקוני** ומצומצם ביותר לשאלת קיומו של טעם מיוחד, וביקשה כמעט להסיקו כמובן מאליו מטיבה של ההגנה שהיא סבורה שעומדת לה, או משאלת קיומה של עילה לביטול פסק הדין מחובת הצדק.

ברם, בדיון שהתקיים בפני ביום 17/2/2013, עת נחקר המצהיר מטעם המבקשת **ארוכות**, הרי שהושלמה תמונת השיקולים, העובדתיים והמשפטיים, הנוגעים למידת קיומו של טעם מיוחד.

באנלוגיה לענייננו, נצטט את הדברים הבאים לפיהם: *"...דווקא בחקירה זו עלול הנתבע להשלים את הגנתו ולרפא פגמים שנפלו בבקשתו. **יש בכוחה של חקירה בנסיבות אלה, כדי "לשמש תחליף לתצהיר ויש בה אפוא כדי למלא את החסר"*** (א. גורן, **סוגיות בסדר דין אזרחי**, מהדורה תשיעית, עמ' 410 – ההדגשה שלי – י.ב.).

למעלה מן הצורך אציין כי אם ההלכה היא *ש'במקרים יוצאים מן הכלל <u>יש ובית המשפט מאריך את המועד אף כשלא נתבקש לכך בדרך המרצה</u>, והוא רשאי לנהוג כן אם יש בפניו ראיה לצידוק*

בית משפט השלום בבאר שבע

תא"ק 3022/09 מיליך אירנה נ' עיריית רהט
תא"ק 3024/09 מיליך אירנה נ' עיריית רהט
תא"ק 3023/09 מיליך אירינה נ' עיריית רהט

האיחוד ו"הטעם המיוחד", אם דרוש כזה" (י' זוסמן, **סדרי הדין האזרחי**, מהדורה שביעית, עמ' 899), קל וחומר שהוא רשאי להאריך את המועד אם נתבקש לכך, אך הבקשה "רזה" הייתה בנימוקיה והחקירה של המצהיר השלימה את החסר.

עולה, אם כך, לגבי שיקול מידת הפירוט של הבקשה, הגם שלא היה מספק, חרי שמולא תוכן במידת מה בעת הדיון.

נבחן, אפוא, את השיקולים לקיומו של "טעם מיוחד" בעניינו:

<u>מידת "חוסר השליטה" של בעל הדין באירועים</u>

המצהיר מטעם המבקשת תיאר מצב קשה ביותר של התנהלותה של המבקשת בזמנים שקדמו להגשת הבקשה.

כך העיד, בין היתר, המצהיר מטעם המבקשת:

"אני יכול להגיד שהגעתי לעירייה ומצאתי עו"ד בודד חי יקיר שהמזכירה שלו נטשה את העבודה בגין אי תשלום משכורת והתמודד לבדו בלי מזכירה עם עשרות תביעות ואם לא יותר, גם בתוך בתי המשפט והעירייה והיה מצב שאפשר לתאר אותו קטסטרופה. *החלטה ראשונה שקיבלתי היתה לתגבר אותו במזכירה אחת הטובות שהיתה במערכת הגביה הוצאתי את העובדת הטובה ביותר במח' הגבייה והעברתי אותה ליועץ משפטי לסדר הניירות ומבול התביעות. עם הזמן הצלחתי לשכנע את החשב לקבל משרד כדי שיתן לו גיבוי וכך היה אולי היום מצליחים להרים הראש מהמים בטפול בתביעות."* (עמ' 18 לפרוטוקול הדיון מיום 17/2/2013 (להלן: "הפרוטוקול"), שורות 7-1 – ההדגשה שלי – י.ב.).

עוד העיד המצהיר מטעם המבקשת:

"גזבר העירייה היוצא הגיש לעיריית רהט התפטרותו ב30.6.09, אז, גזבר העירייה דאז, היה תחת שבטה של הודעה מוקדמת. בין 30.6 ל- 8.10, שאז התמניתי, התקיימו שני הליכי בחירת גזבר. ***כשהגעתי לעיריית רהט מי השתיה בעיריית רהט היו מנותקים. זו אחת***

בית משפט השלום בבאר שבע

תא"ק 3022/09 מיליך אירנה נ' עיריית רהט
תא"ק 3024/09 מיליך אירנה נ' עיריית רהט
תא"ק 3023/09 מיליך אירינה נ' עיריית רהט

הבעיות הקשות ביותר שהיו לעירייה. בגלל חובות לחברת "מקורות". עובדי עיריית רהט לא קיבלו שכר. לרשויות המס לא הועברו ניכויים כנדרש עפ"י חוק. קבלני שירותים חיוניים ביותר לא קיבלו." (עמ' 10 לפרוטוקול, שורות 25-21, ההדגשות שלי – י.ב.).

אלא שתיאור עובדתי זה, אינו מצב "סטטי" ואין הוא רלוונטי לכל התקופות המקימות את האיחור המשמעותי בהגשת בקשות אלה שבפני.

למעשה, לפחות החל מחודש **מרץ 2011** (עת נודע למבקשת על עיקולים שהוטלו על חשבונה – ראה עמ' 5 לפרוטוקול, שורה 1), ועד להגשת הבקשה ביום **24/7/2011**, אין טענה ל"אנדרלמוסיה" בייעוץ המשפטי לעירייה, או בעירייה-המבקשת עצמה; הגזבר (הוא המצהיר) מילא באותה עת את תפקידו מזה זמן; והמבקשת אף נעזרת בייעוץ משפטי חיצוני מסודר (ראה עמ' 12 לפרוטוקול, שורות 9-8).

לעניין זה יפים דבריו של ד"ר זוסמן בספרו "סדרי הדין האזרחי", מהדורה שביעית, בעמוד 891 כהאי לישנא: ***"טעם מיוחד שהיה קיים יכול שיפוג, אם לא הזדרז המבקש ולא ביקש הארכת מועד תוך זמן סביר לאחר שהוסרה הסיבה שמנעה אותו מלפעול.*** *בעניין אחד הכיר בית המשפט בכך שמקרה אבל על מותו של קרוב משפחה יכול להצדיק בקשה להארכת מועד, אבל הבקשה הוגשה כעבור למעלה משנה מפטירת המנוח, ונדחתה מפאת ההשהייה"* (ההדגשה שלי – י.ב.).

לתקופה זו, העלה המצהיר מטעם המבקשת טענה של "איסוף החומר" במשרדיה ובמחלוקותיה השונות של המבקשת.

טענה זו, בכל הכבוד, אינה יכולה לשמש כדי לבסס טענה של "חוסר שליטה" של בעל הדין באירועים. ברור, כי המבקשת יכולה (וצריכה) הייתה להגיש בקשה להארכת המועד **כבר בשלב זה** ולטעון במפורש כי היא עדיין עושה מאמצים לאיסוף מסמכים לשם כימות מדוייק של טענותיה.

עולה, אם כן, כי מידת "חוסר השליטה" של המבקשת באירועים שקדמו להגשת הבקשה, במיוחד החל מחודש מרץ 2011 ואילך, הייתה מועטה ושיקול זה פועל לחובתה של המבקשת.

בית משפט השלום בבאר שבע

תא"ק 3022/09 מיליך אירנה נ' עירייית רהט
תא"ק 3024/09 מיליך אירנה נ' עירייית רהט
תא"ק 3023/09 מיליך אירינה נ' עירייית רהט

אציין, למעלה מן הצריך, כי לגופו של עניין הטענה לפיה נזקקה המבקשת ל- **4-5 חודשים!!** כדי לאתר מסמכים הדרושים לה לביסוס הגנתה, היא טענה בלתי סבירה, ומכל מקום לא פורטה כדבעי. המצהיר מטעם המבקשת לא פירט אילו מסמכים חיפש; מתי מצאם; היכן היו המסמכים; מתי פנה לגורמים הרלוונטים לשם מציאתם וכיוצא בזה.

לעניין השיקול של מידת האיחור, אציין כבר עתה כי אין הוא פועל לטובת המבקשת, לאור האורכה המבוקשת בנסיבות העניין, אך גם יש ליתן את הדעת כי אין המדובר באיחור רב-שנים, המאיין ככזה את ההליך כולו בשל הזלזול הבוטה העולה ממנו.

<u>מידת יכולתה של המבקשת להיערך לתקלה מראש</u>

עולה, אם כן, כי המבקשת אף יכלה להיערך לתקלה מראש, וזאת לפחות החל מחודש מרץ 2011, וזאת בדרך של בהגשת בקשה מתאימה לבית המשפט, מבעוד מועד, להאריך את המועד עד לאיתור המסמכים.

<u>מידת צפייתו של בעל הדין שכנגד ל"מעין חסינות" מפני המשך ההליכים</u>

לעניין שיקול זה יש ליתן משקל למשא ומתן הממושך שניהלו הצדדים ביניהם, גם לאחר ההודעה על צווי העיקול לידיה של המבקשת, שחלקו התנהל בין כתלי בית המשפט ומשתקף בפרוטוקול הדיון מיום 20/12/2011, שהתנהל בפני כב' הרשם עידו כפכפי (כתוארו אז).

אמנם, אין "לוקוף לחובתה" של המשיבה נכונות זו לנהל הליך של מו"מ לפשרה, אך יש בכך כדי להשפיע על מידת הציפייה שניתן לייחס למשיבה ל"מעין חסינות" מפני המשך ההליכים.

רוצה לומר, המשיבה לא ראתה עצמה, למרות האיחור הניכר בהגשת הבקשות, כ"חסינה" או "מעין חסינה" מפני המשך ההליכים בתיק זה. הדבר פועל, כמובן, לטובת המבקשת בעניינו.

<u>חשיבות האינטרס של בעל הדין (ובכלל זה סכום התביעה)</u>

חשיבות האינטרס של בעל הדין בקיום דיון בבקשתו נגזר הן מטיב טענות ההגנה, והן מסכום התביעה.

בית משפט השלום בבאר שבע

תא"ק 3022/09 מיליך אירנה נ' עירייית רהט
תא"ק 3024/09 מיליך אירנה נ' עירייית רהט
תא"ק 3023/09 מיליך אירינה נ' עירייית רהט

בעניינו, מודה המבקשת, בסופו של יום, בסכום נכבד של כ- 80% מסכומי התביעה בשלוש התביעות (סע' 3 לסיכומי המבקשת).

טענות ההגנה של המבקשת לגבי 20 האחוזים הנותרים, מסכומי התביעה, מורכבות מטענות עובדתיות אודות אי-ביצוע התחייבות של המשיבה (פיקוח עליון) ומטענות אריתמטיות בדבר טעויות בחישוב רכיבים שונים בכתבי התביעה (במיוחד הפרשי הצמדה וריבית).
אמנם, המצהיר מטעם המבקשת לא ידע להשיב על שאלות הנוגעות לאי-ביצועו של הפיקוח העליון, ואולם, הבהיר כי הצהרתו בעניין זה מתבססת על נתונים שנמסרו לו מהגורמים הרלוונטיים במחלקת ההנדסה של המבקשת (וראה לעניין זה תקנה 521 סיפא לתקסד"א, שהרי עסקינן בבקשת ביניים).

לעניין הטענות לטעויות אריתמטיות שונות בחישובי המשיבה, הרי די, בשלב דיוני זה, בהודאות בעל הדין החלקיות של <u>המשיבה עצמה</u> בסע' 7, 8 ו- 10 בתגובותיה לבקשות המבקשת (בהתאמה למספרי ההליכים המופיעים בכותרת החלטה זו).
מאחר שהמדובר בכספי ציבור, (ומאחר ו- 20% מסכומי התביעה המשוקללים אינו סכום מועט, ניכר כי יש למבקשת אינטרס של ממש בקיום דיון בבקשות לביטול פסק הדין לגופן ושיקול זה עומד לזכותה.

משקלול השיקולים השונים, המושכים כווקטורים לכיוונים מנוגדים בעניינו, ובאיזונם בנסיבות המיוחדות של העניין, עולה, בעיקר לאור האינטרס הממשי בקיום הדיון ובהעדר ציפייה למעין חסינות מצד המשיבה, כי יש להאריך את המועד להגשת הבקשות, <u>בכפוף לפסיקת הוצאות כנגד המבקשת בשל מחדליה הדיוניים</u>.

לאור כל האמור לעיל, אני מורה על הארכת המועד להגשת בקשות המבקשת לביטול פסקי הדין שניתנו בתיק זה בהעדר הגנה, עד למועד הגשתן בפועל.

המבקשת תשלם למשיבה את הוצאות הדיון בבקשות להארכת המועד, ושכ"ט עו"ד, בסכום כולל של 12,000 ₪.

בית משפט השלום בבאר שבע

תא"ק 3022/09 מיליך אירנה נ' עיריית רהט
תא"ק 3024/09 מיליך אירנה נ' עיריית רהט
תא"ק 3023/09 מיליך אירינה נ' עיריית רהט

<u>הבקשות לביטול פסקי הדין</u>

*"**שתיים הן, כידוע, העילות האפשריות לביטול החלטה שניתנה במעמד צד אחד:** **ביטול מתוך חובת הצדק וביטול מכוח שיקול-דעתו של בית המשפט**. מקום בו החליט בית המשפט בהיעדרו של מבקש הביטול אף שלא היה רשאי להחליט בהיעדרו, כגון שהמבקש לא הוזמן, קמה למבקש עילת ביטול מתוך חובת הצדק. **הפגם שנפל בהליך, בשל מתן ההחלטה במעמד צד אחד, מהווה עילה מספקת לביטול ההחלטה; ובכגון דא אין בית המשפט רשאי לשקול אם ההחלטה שניתנה הינה נכונה, לגופו של עניין, אם לאו** (ראה י' זוסמן, סדרי הדין האזרחי (אמינון, מהדורה 6, בעריכת ש' לוין, 1990) 696).*

***שונים פני הדברים מקום שבית המשפט מתבקש לבטל החלטה שניתנה במעמד צד אחד, אף שבעצם קיום הדיון בהיעדרו של המבקש לא נפל פגם**, כגון שהמבקש לא התייצב לדיון אף שהוזמן.*

***במקרה כגון זה נתון דבר הביטול לשיקול-דעתו של בית המשפט. בבואו להפעיל את שיקול-דעתו, אם להיענות לבקשת הביטול אם לאו, יבדוק בית המשפט וישקול, לא רק אם יש בפי המבקש טעם להצדקת היעדרותו מן הדיון שהתקיים, אלא גם - ובעיקר - אם, לגופו של עניין, עשוי הביטול להצמיח לו תועלת**; לאמור, אם שמיעת עמדתו בנושא המחלוקת אכן עשויה להוביל את בית המשפט למתן החלטה שונה מזו שניתנה (ראה זוסמן, שם, בעמ' 698)."*

(ע"א 5000/92 **יהושע בן-ציון נ' אוריאל גורני, עו"ד הנאמן על נכסי י' בן-ציון**, פורסם בפדאו"ר-גוגל – ההדגשות שלי – י.ב.).

המבקשת טוענת בהליך זה כי נפל פגם בהליך בשל העובדה שהמשיבה לא המציאה את כתב התביעה לידיו של החשב המלווה אשר מונה למבקשת בזמנים הרלוונטיים, בשל קשיים בהתנהלותה.

יפים לענייננו הדברים הבאים מתוך פסק דינו של בית הדין הארצי לעבודה בעע 13633-05-10 **עירית נצרת נ' הפניקס חברה לביטוח בע"מ**, פורסם במאגרים (שיש לציין כי בג"צ שהוגש על ההחלטה – נדחה – ראה 7694/11 – י.ב.):

"במקרה שלפנינו, הבקשה אשר עמדה בפני בית הדין האזורי הייתה בקשה לביטול מחובת הצדק, זאת בשל פגם בהמצאת כתב התביעה לידי המערערת. המערערת אמנם מודה כי

בית משפט השלום בבאר שבע

תא"ק 3022/09 מייליך אירנה נ' עירייית רהט
תא"ק 3024/09 מייליך אירנה נ' עירייית רהט
תא"ק 3023/09 מייליך אירינה נ' עירייית רהט

כתב התביעה התקבל במשרדיה אך יחד עם זאת טוענת היא כי אין די בהמצאת כתב התביעה למשרדיה וכי חלה על המשיבה החובה להמציא את כתב התביעה גם לחשב המלווה שלה.

אמנם, בתקנה 486 לתקנות סדר הדין האזרחי, נקבעה הדרך להמצאת כתבי בי-דין לרשויות מקומיות, כדוגמת המערערת דנן:
המצאת כתב בי-דין לרשות מקומית יכול שתהא בהמצאת הכתב לראש הרשות, לסגן ראש הרשות, למזכיר או לפקיד ראשי אחר של הרשות, או בהנחתו במשרד הראשי של הרשות".

כלומר, המצאה למערערת תיחשב כהמצאה כדין כל אימת שהיא עונה על דרישת תקנה 486 דלעיל.

יחד עם זאת, בשנת 2005 תוקנה פקודת העיריות והתווספה לה הוראה מפורשת המתייחסת להמצאת העתק מכתב בי-הדין לחשב המלווה של העירייה, במקרים בהם נפתחו הליכים משפטיים נגדה. *סעיף 11ג142 לפקודת העיריות קובע כדלקמן:*
"פתח אדם הליך משפטי כנגד עיריה, ומונה לעיריה לפני פתיחת ההליך או במהלך ניהולו חשב מלווה, ימציא אותו אדם וכן כל אדם אחר שהוא צד להליך, לחשב המלווה, העתק מכתב בי-הדין שהוא מגיש באותו הליך; בסעיף זה, "הליך משפטי" – לרבות תובענה, עתירה, בקשה או ערעור".

בדברי ההסבר להצעת החוק הובהרה תכליתו של התיקון, במילים הבאות:
"מוצע לקבוע כי העתק מכל כתב בי-דין המוגש בהליך משפטי המתנהל כנגד רשות מקומית שמונה לה חשב מלווה יומצא גם לחשב המלווה של הרשות המקומית, וזאת במטרה לאפשר לחשב המלווה למנוע מצבים שבהם הרשות אינה מתגוננת כראוי כנגד ההליכים המשפטיים שנפתחו נגדה".

מטרתו של התיקון הינה, לפיכך, למנוע מצבים שבהם הרשויות המקומיות אינן מתגוננות מפני תביעות אשר הוגשו נגדן ולמנוע מצבים בהם ניתנים פסקי דין בהעדר הגנה. ההנחה

בית משפט השלום בבאר שבע

תא"ק 3022/09 מייליך אירנה נ' עירייית רהט
תא"ק 3024/09 מייליך אירנה נ' עירייית רהט
תא"ק 3023/09 מייליך אירינה נ' עירייית רהט

היא שתפקידו של החשב המלווה הוא, בין היתר, לדאוג לכך שהרשות המקומית תתגונן מפני תביעות. זאת, בכדי למנוע בזבוז כספי ציבור הנובע ממחדלי הרשות המקומית בטיפול בתביעות המוגשות נגדה. על כן, מתבקשת המסקנה כי במקרה של אי מסירת כתב בי-הדין לחשב המלווה לא יהא בכך משום המצאה כדין, זאת אף אם כתב בי-הדין הומצא לידי העירייה, וכי הדבר מהווה פגם בהליך המקים עילה לביטול פסק הדין מחובת הצדק. בהתאם לכך, יש לבטל את פסק הדין אשר ניתן בהעדר הגנה.

נוסף על כך, אין בידינו לקבל את טענת המשיבה לפיה אילו המחוקק היה מעוניין לקבוע הוראה גורפת בעניין המצאת כתבי בי-הדין לחשב המלווה, הרי שהיה עליו להוסיף הוראה זו לתקנות סדר הדין האזרחי. הוראת סעיף 11ג42 איננה מוגבלת להליכים אזרחיים בלבד והיא חלה גם על הליכים המתנהלים בפני ערכאות שתקנות סדר הדין האזרחי אינן חלות עליהן כגון, בין היתר, בית המשפט הגבוה לצדק, בתי המשפט לעניינים מנהליים ובתי הדין לעבודה. על כן, ככל הנראה מטעם זה לא נקבעה הוראה זו במסגרת תקנות סדר הדין האזרחי.

***יחד עם זאת, המערערת גרמה לעיכוב רב בהליך ולבזבוז זמנם של המשיבה ושל בית הדין האזורי, בכך שלא הגישה את כתב הגנתה במועד. בנסיבות אלו זכאית המשיבה לפסיקת הוצאות לטובתה, אף אם מתקבלת בקשת המערערת לביטול פסק הדין** (ראו אורי גורן סוגיות בסדר דין אזרחי 373 (מהדורה עשירית, תשס"ט)). לכן, המערערת היא שתישא בהוצאות הערעור בסך של 5,000 ש"ח.* (ההדגשות שלי – י.ב.).

בעניינו, ניסה ב"כ המשיב לרמוז, באמצעות קו-חקירתו של המצהיר מטעם המבקשת, כאילו בפועל בוצעה מסירה לחשב המלווה, וזאת באופן עקיף במשרדי העירייה-המבקשת, על ידי המזכירות המשמשות גם את החשב המלווה בעת שהוא נמצא במשרדי העירייה.

ברם, ב"כ המשיב יכול היה, על נקלה, להביא לעדות את השליח מטעמו שלכאורה ביצע מסירה שכזו לידי החשב המלווה, והעובדה כי לא עשה כן מובילה למסקנה כי מסירה שכזו, **הממוענת** מפורשות לחשב המלווה, לא בוצעה מעולם, שהרי "...*כלל נקוט בידי בתי המשפט מימים ימימה, שמעמידים*

בית משפט השלום בבאר שבע

תא"ק 3022/09 מיליך אירנה נ' עירייית רהט
תא"ק 3024/09 מיליך אירנה נ' עירייית רהט
תא"ק 3023/09 מיליך אירינה נ' עירייית רהט

בעל דין בחזקתו, שלא ימנע מבית המשפט ראיה, שהיא לטובתו, ואם נמנע מהבאת ראיה ולבנטית שהיא בהישג ידו, ואין לכך הסבר סביר, ניתן להסיק, שאילו הובאה הראיה, היתה פועלת נגדו."
(ע"א 548/78 שרון נ' לוי, פ"ד לה (1) 736 – ההדגשה שלי – י.ב.).

<u>לפיכך, יש להורות על ביטולם של פסקי הדין מכות פגם בהליך המצאת כתבי התביעה לידי החשב המלווה של המבקשת – וכך אני מורה.</u>

לאור ההוצאות שנפסקו על ידי בבקשות להארכת המועד, איני עושה צו נוסף להוצאות.

המבקשת תגיש בקשות רשות להתגונן בתוך 30 ימים מיום קבלת החלטתי זו.

ב"כ המשיבה רשאי להגיש בקשות לפסקי דין חלקיים על יסוד הודאותיה של המבקשת בהליך זה, כעולה מסיכומיה, וזאת בתוך 7 ימים מיום קבלת החלטתי זו, עליהן תהא המבקשת רשאית להגיב בתוך 7 ימים לאחר מכן. זכות תשובה למבקשת בתוך 5 ימים נוספים.

בקשות להשבת כספים שנגבו, ככל שנגבו, בתיקי ההוצאה לפועל הרלוונטיים, יש להגיש לרשם ההוצאה לפועל בהתאם לסמכותו על פי סע' 18 לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז – 1967.

ניתנה היום, י"ט סיון תשע"ג, 28 מאי 2013, בהעדר הצדדים.

יניב בוקר, רשם בכיר